

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือค่าครองชีพประชาชนและบุคลากรภาครัฐในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบรายจ่ายเงินที่ได้รับจากโครงการ และเพื่อวัดระดับความพึงพอใจของผู้ได้รับเงินจากโครงการดังกล่าว ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ การประเมินผลการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือค่าครองชีพประชาชนและบุคลากรภาครัฐในจังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากสำนักงานประกันสังคมจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนการศึกษารูปแบบรายจ่ายเงินที่ได้รับจากโครงการ และการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ได้รับเงินจากโครงการ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม จำนวน 339 ราย กลุ่มบุคลากรภาครัฐ จำนวน 55 ราย และกลุ่มบุคลากรโรงเรียนเอกชน จำนวน 6 ราย โดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบรายจ่ายเงินที่ได้รับจากโครงการใช้สถิติเชิงพรรณนา และวัดระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยการให้น้ำหนักความสำคัญแบบลิเกิตสเกล

5.1 สรุปผลการศึกษา

โครงการช่วยเหลือค่าครองชีพประชาชนและบุคลากรภาครัฐ (เช็คช่วยชาติ) โดยการจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือค่าครองชีพแก่ประชาชนและบุคลากรภาครัฐที่ได้รับค่าจ้างต่ำกว่าเดือนละ 15,000 บาท เป็นเงินคนละ 2,000 บาท โดยมีผู้มีสิทธิ์รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ 3 กลุ่มคือ ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม บุคลากรภาครัฐ และบุคลากรโรงเรียนเอกชน รวมจำนวน 9,596,392 คน ทั่วประเทศ

จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้มีสิทธิ์ได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ จำนวน 193,846 คน เป็นจำนวนเงินรวม 387,692,000 บาท มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจ่ายเช็ค 5 หน่วยงาน คือ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเชียงใหม่ โดยสำนักงานประกันสังคมจังหวัดเชียงใหม่รับผิดชอบจ่ายเช็คเป็นส่วนใหญ่ การจ่ายเช็คช่วยชาติสำหรับหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีผู้มีสิทธิ์รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพมากกว่า 200 ราย สำนักงานประกันสังคมจะทำการตั้งจุดจ่ายเช็ค ณ สถานประกอบการ ส่วนในอำเภอเมืองรับเช็ค

ช่วยชาติได้ 2 จุดคือ สำนักงานประกันสังคมจังหวัดเชียงใหม่ และสนามกีฬา 700 ปี ส่วนอำเภออื่นๆ รับเช็คช่วยชาติได้ที่ว่าการอำเภอ โดยเริ่มจ่ายเช็คตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2552 จนถึงวันที่ 28 กันยายน 2552

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม จำนวน 339 ราย ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 26-30 ปี สถานภาพโสด การศึกษาค่ากว่าระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในบริษัทขนส่ง ระดับปฏิบัติการ และมีระยะเวลาการทำงานเฉลี่ย 6 ปี กลุ่มบุคลากรภาครัฐ จำนวน 55 ราย ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-35 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001-14,999 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 7,501-10,000 บาท อาชีพลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ระดับปฏิบัติการ และมีระยะเวลาการทำงานเฉลี่ย 8 ปี กลุ่มบุคลากรโรงเรียนเอกชน จำนวน 6 ราย มีอายุระหว่าง 26-30 ปี 31-35 ปี และ 36-40 ปี จำนวนเท่ากัน ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000-14,999 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 7,501-10,000 บาท ส่วนใหญ่อาชีพครูโรงเรียนเอกชน ทั้งหมดอยู่ในระดับปฏิบัติการ และมีระยะเวลาการทำงานเฉลี่ย 9 ปี

ผลการศึกษาด้านกระบวนการในการรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ พบว่า กลุ่มผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลโครงการจากสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ขึ้นแบบคำขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผ่านนายจ้าง ส่วนใหญ่รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพโดยการรับเป็นเช็คผ่านนายจ้าง มีระยะเวลาตั้งแต่ลงทะเบียนจนถึงวันรับเช็ค/เงิน เฉลี่ย 30 วัน ส่วนใหญ่ไม่ทราบระยะเวลาของเช็ค เมื่อได้รับเช็คแล้วนำเช็คไปเบิกเป็นเงินสดกับ บมจ. ธนาคารกรุงเทพ ภายในวันเดียวกัน กลุ่มบุคลากรภาครัฐ ส่วนใหญ่รับทราบข้อมูลโครงการจากสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ วิธีการในการขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ กลุ่มข้าราชการและลูกจ้างประจำ ไม่ได้ดำเนินการใด ๆ เนื่องจากหน่วยงานที่สังกัดดำเนินการให้ ส่วนกลุ่มลูกจ้างชั่วคราวยื่นแบบคำขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผ่านหน่วยงานที่สังกัดทั้งหมด ทั้งหมดรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพโดยการรับเป็นเช็ค ส่วนใหญ่รับเช็คผ่านหน่วยงานที่สังกัด มีระยะเวลาตั้งแต่ลงทะเบียนจนถึงวันรับเช็คเฉลี่ย 36 วัน ส่วนใหญ่ไม่ทราบระยะเวลาของเช็ค เมื่อได้รับเช็คแล้ว นำเช็คไปเบิกเป็นเงินสดกับ บมจ. ธนาคารกรุงเทพ ภายในวันเดียวกัน กลุ่มบุคลากรโรงเรียนเอกชน ทั้งหมดรับทราบข้อมูลโครงการและยื่นแบบคำขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพผ่านหน่วยงานที่สังกัด โดยการรับเป็นเช็คทั้งหมด ส่วนใหญ่รับเช็คผ่านหน่วยงานที่สังกัด มีระยะเวลาตั้งแต่ลงทะเบียนจนถึงวันรับเช็คเฉลี่ย 28 วัน ส่วนใหญ่ไม่ทราบระยะเวลาของเช็ค เมื่อได้รับเช็คแล้วนำเช็คไปเบิกเป็นเงินสดกับ บมจ. ธนาคารกรุงเทพ ภายในวันเดียวกัน

ผลการศึกษาด้านรูปแบบรายจ่ายเงินที่ได้รับจากโครงการช่วยเหลือค่าครองชีพ พบว่า กลุ่มผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ในบ้านและค่าสาธารณูปโภค เป็นการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าสิ้นเปลืองในครัวเรือน คือ สบู่ ผงซักฟอก ยาสีฟันทน น้ำยาสระผม น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาด รองลงมาใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องคั้น และเงินออมรูปแบบการฝากธนาคาร ตามลำดับ กลุ่มบุคลากรภาครัฐ ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ในบ้านและค่าสาธารณูปโภค เป็นการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าสิ้นเปลืองในครัวเรือน เช่น สบู่ ผงซักฟอก ยาสีฟันทน น้ำยาสระผม น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาด รองลงมาใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องคั้น และใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ตามลำดับ กลุ่มบุคลากร โรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ในบ้านและค่าสาธารณูปโภค เป็นการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าสิ้นเปลืองในครัวเรือน เช่น สบู่ ผงซักฟอก ยาสีฟันทน น้ำยาสระผม น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาด และเครื่องครัว รองลงมาใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และเงินออมในรูปแบบการฝากธนาคาร ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทุกกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่นำเงินที่ได้รับจากโครงการช่วยเหลือค่าครองชีพไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ในบ้านและค่าสาธารณูปโภค ซื้ออาหารและเครื่องคั้น ส่วนการนำเงินไปออมในรูปแบบการฝากเงินกับธนาคารและการจ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิตมีเพียงส่วนน้อย ผู้ที่นำเงินไปฝากกับธนาคารส่วนใหญ่เป็นครูโรงเรียนเอกชน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้ได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ ได้นำเงินไปซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า จำนวน 2 ราย และไม่มีการนำเงินไปซื้อหลักทรัพย์และทองคำเลย

การวัดระดับความพึงพอใจของกลุ่มผู้ได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ กลุ่มผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมมีความพึงพอใจในภาพรวมด้านนโยบายการให้เงินช่วยเหลือค่าครองชีพระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านจำนวนเงินที่ให้ความช่วยเหลือ ตามด้วยระยะเวลาตั้งแต่ลงทะเบียนขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพจนถึงวันรับเช็ค/เงิน และวิธีการในการขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ ตามลำดับ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่และสถานที่ในการรับเช็ค มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ ตามด้วยความสามารถในการแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ และความเหมาะสมของสถานที่รับเช็ค ตามลำดับ กลุ่มบุคลากรภาครัฐ มีความพึงพอใจในภาพรวมด้านนโยบายการให้เงินช่วยเหลือค่าครองชีพระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านระยะเวลาตั้งแต่ลงทะเบียนขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพจนถึงวันรับเช็ค ตามด้วยจำนวนเงินที่ให้ความช่วยเหลือ และวิธีการในการขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ ตามลำดับ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่ในการรับเช็ค มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับปานกลาง โดยมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ ตามด้วยความสามารถในการแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ และความเหมาะสมของสถานที่รับเช็ค ตามลำดับ กลุ่มบุคลากร โรงเรียนเอกชนมีความพึงพอใจใน

ภาพรวมด้านนโยบายการให้เงินช่วยเหลือค่าครองชีพระดับมาก โดยมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านจำนวนเงินที่ให้ความช่วยเหลือ ตามด้วยวิธีการในการขอรับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพ และรูปแบบของการให้เงินช่วยเหลือค่าครองชีพ ตามลำดับ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ และสถานที่ในการรับเช็ค มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก โดยมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความเหมาะสมของสถานที่รับเช็ค ส่วนระดับความพึงพอใจด้านอื่น ๆ คือ ความรู้ความเข้าใจในโครงการของเจ้าหน้าที่ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ มนุษยสัมพันธ์และความเต็มใจให้บริการของเจ้าหน้าที่ และความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นต่อโครงการช่วยเหลือค่าครองชีพของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีโครงการอีก และต้องการเงินช่วยเหลือระหว่าง 2,001-4,000 บาท ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงการ คิดเป็นร้อยละ 83.19 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 16.81 กลุ่มที่เห็นด้วยกับโครงการ ส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นการแบ่งเบาภาระของประชาชน รองลงมาคือช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย และกระตุ้นเศรษฐกิจ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการ ส่วนใหญ่เห็นว่า การให้เงินช่วยเหลือไม่ครอบคลุมกลุ่มรายได้น้อยทั้งหมด รองลงมาคือประเทสมิภาระหนี้เพิ่มขึ้น และไม่ได้เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ตามลำดับ กลุ่มบุคลากรภาครัฐ ส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีโครงการอีก และต้องการเงินช่วยเหลือระหว่าง 4,001-6,000 บาท ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงการ คิดเป็นร้อยละ 69.1 และไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 30.9 กลุ่มที่เห็นด้วยกับโครงการ ส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นการแบ่งเบาภาระของประชาชน รองลงมาคือกระตุ้นเศรษฐกิจ และช่วยให้ประชาชนมีรายได้อีกเพิ่มขึ้น ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการ ส่วนใหญ่เห็นว่า การช่วยเหลือไม่ครอบคลุมกลุ่มรายได้น้อยทั้งหมด รองลงมาคือประเทสมิภาระหนี้เพิ่มขึ้น และไม่ได้เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ กลุ่มบุคลากรโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีโครงการอีก และต้องการเงินช่วยเหลือระหว่าง 4,001-6,000 บาท กลุ่มบุคลากรโรงเรียนเอกชน ทั้งเห็นด้วย และไม่เห็นด้วยต่อโครงการเป็นจำนวนเท่ากัน โดยกลุ่มที่เห็นด้วยกับโครงการ ให้ความเห็นว่า เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ช่วยเหลือผู้มีรายได้อีก และแบ่งเบาภาระประชาชน ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการ ให้ความเห็นว่า ไม่สามารถช่วยให้ความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างถาวร ควรมีการช่วยเหลือกลุ่มคนที่ไม่มียาชีพเป็นหลักแหล่งมากกว่า และควรมีการช่วยเหลือด้านอื่นมากกว่า

5.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานของโครงการช่วยเหลือค่าครองชีพประชาชนและบุคลากรภาครัฐในจังหวัดเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า จำนวนเงินที่ประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาล ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2,001-4,000 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จำนวนเงินที่ให้ความช่วยเหลือ 2,000 ไม่เพียงพอที่จะแบ่งเบาภาระบางส่วนได้ รัฐบาลอาจแก้ไขโดยการให้ความช่วยเหลือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เช่น ถ้ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท ให้เงินช่วยเหลือ 3,000 บาท ส่วนกลุ่มที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 บาท แต่น้อยกว่า 15,000 บาท ให้ความช่วยเหลือ 2,000 บาท เป็นต้น

2. จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมมาตรา 39 ทั้งจังหวัด ต้องรับเช็คช่วยชาติ ที่สำนักงานประกันสังคมจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทำให้เกิดค่าใช้จ่าย และเสียเวลาในการเดินทางมารับเช็ค ควรปรับวิธีการจ่ายเช็คให้กับผู้ได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพกลุ่มนี้ด้วย เช่น การจ่ายเช็คโดยการให้ที่อยู่ตามบัตรประชาชน และรับเช็คได้ที่ที่ว่าการอำเภอ จะช่วยให้ประชาชนสะดวกมากขึ้น

3. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มบุคลากรภาครัฐ มีความพึงพอใจด้านความเพียงพอของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับน้อย ซึ่งทำให้การรับเช็คช่วยชาติมีความล่าช้า ใช้นาน ควรมีการแก้ไขโดยการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ เช่น การขอความร่วมมือไปยังสถาบันการศึกษาส่งนักศึกษาในคณะที่เกี่ยวข้องกับโครงการมาให้บริการกับประชาชน เป็นต้น

4. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มบุคลากรโรงเรียนเอกชน มีความพึงพอใจด้านสถานที่ในการรับเช็คอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากสถานศึกษาต่าง ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตเทศบาล แต่การรับเช็ค ต้องออกไปรับเช็ค ณ สำนักงานประกันสังคม หรือ สนามกีฬา 700 ปี ซึ่งอยู่ชานเมือง อาจแก้ไขได้โดยการตั้งจุดจ่ายเช็คสำหรับกลุ่มบุคลากรโรงเรียนเอกชนโดยเฉพาะ ให้อยู่ในเขตเทศบาล ใกล้กับสถานศึกษาส่วนใหญ่

5. จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการ คิดเป็นร้อยละ 19.2 หรือเป็นจำนวนประมาณ 1 ใน 5 ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เงินช่วยเหลือค่าครองชีพ แสดงให้เห็นว่า แม้แต่ผู้ที่ได้รับเงินช่วยเหลือค่าครองชีพเอง ส่วนหนึ่งก็ไม่เห็นด้วยกับโครงการ โดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าการให้เงินช่วยเหลือไม่ครอบคลุมกลุ่มรายได้น้อยทั้งหมด ซึ่งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศของรัฐบาลมีหลายมาตรการ ครอบคลุมประชาชนหลายกลุ่ม เช่น โครงการประกันราคาพืชผล โครงการเบี่ยกัตัญญู โครงการส่งเสริม อสม. โครงการ 5 มาตรการ 6 เดือนลดค่าครองชีพ และโครงการชงฟ้าช่วยประชาชน แต่ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า มีโครงการอื่น ๆ ด้วย รัฐบาลควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้าใจภาพรวมของการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล